

Préda¹

Hetek óta ez megy, én pedig teljesen tehetetlen vagyok. Mindig akkor érkezik, amikor épp kezd sok lenni a második, és idegesít, hogy már megint olyan smucig voltam, hogy fasírtot rendeltem a rántott hús helyett. Eddig mindig csak akkor jött, amikor egyedül ebédeltem, pedig ha kollégákkal jövök, mindig költekezem kicsit. Olyankor brassóit eszem, vagy cigánypecsenyét. Ha lezabálom a hasamat főzelékkel mások előtt, az mégiscsak vállalhatatlan. Ha nőkkel jövök, inkább salátát rendelek csirkecombbal, hogy lássák, nem csak egy érzéketlen disznó vagyok, aki szex közben tarkón bőfögné őket fokhagymával. Sose lehet tudni. Ha másokkal vagyok, sütizek is. Szóval jobban járna, ha máskor könnyen, de mindig ilyenkor jön, csak én meg ő meg a főzelékmaradék. És farkasszemet nézünk. Tudom, hogy miattam jön, hogy kiszúrt magának valami miatt, az időzítése elárulja, a testtartása is elárulja, minden kibaszott bajsza szála elárulja.

Mondanám neki, hogy néni, ne tessék már ennyire stikában csinálni, hát volt nekem is gyerekszobám, nem verném ki a balhét. De mindig gyorsan történik minden. Még rágok, tele a pofám fasírttal, egyszer csak felbukkan, és leül velem szemben, mintha találkánk lenne. Amúgy nem tűnik olyan szegénynek, nem szúrnád ki csak úgy, van három kardigánja, már kitanultam, azokat váltogatja. Öreg és aszott. Van pufikabátja és huzikocsija is. Na, az mindennek a nyitja. Mert leül, a szemembe néz, nem szól semmit, a szája konkávba süpped, biztos nincs elég foga, az orrán csak úgy virítanak a fekete mitesszerek. Aztán a szemét le se véve rólam, mintha meg akarna babonázni, egyszerűen elveszi a fasírtomat a jobb kezével, csak úgy kiemeli a főzelékből egy kurva szó nélkül, és enni kezdi.

¹ Da: DIÁNA VONNÁK, *Látlak*, Budapest, Jelenkor Kiadó, 2021, pp. 17–22.

Preda

Sono settimane che va avanti, e mi sento completamente impotente. Arriva sempre quando il secondo inizia a sembrarmi troppo, e mi rende nervoso essere stato di nuovo così spilorcio da ordinare polpette, anziché cotoletta. Finora è sempre e solo venuta quando mangiavo da solo, mentre invece, quando vengo in compagnia dei colleghi, spendo un po' di più. In quelle occasioni mangio carne alla Brassó oppure bistecca alla zingara.

Sporcarmi sulla pancia con un purè di verdure davanti agli altri sarebbe proprio inaccettabile. Se vengo con una donna, ordino piuttosto insalata con coscia di pollo, per farle vedere che non sono un porco insensibile che le rutterebbe aglio dietro la nuca durante il sesso. Non si può mai dire. Se sono con altri, addirittura prendo un dolce. Quindi, le converrebbe venire un'altra volta, ma viene sempre solo in queste situazioni, in cui ci siamo solo io, lei e gli avanzi del piatto di verdure. E ci guardiamo in cagnesco. So che lei viene per me, per qualche motivo ha scelto me, l'orario lo conferma, la postura lo conferma, ogni fottuto pelo di baffo lo conferma.

Le direi: "Cara nonnina, non faccia così di soppiatto, perché non sono stato cresciuto in una stalla, e non vorrei fare un casino". Ma succede tutto sempre così velocemente. Mentre sto ancora masticando, con le polpette ancora tra i denti, di colpo spunta lei e si siede di fronte a me, come se avessimo una punta. Tra l'altro, non sembra così povera, non la sgameresti, ha anche tre cardigan, e ormai ho notato che li alterna. Vecchia e appassita, ma con un cappotto trapuntato e il carrello della spesa. Ecco, questa è la chiave di tutto. Si siede, mi guarda fisso negli occhi, non dice nulla, ha la bocca incavata, di sicuro non ha abbastanza denti, sul naso troneggiano dei punti neri. Dopodiché, senza neanche distogliere lo sguardo da me, come se mi volesse stregare, semplicemente prende una polpetta con la mano destra, togliendola così dalla vellutata di verdure, e comincia a mangiarla senza una fottuta parola.

Nekem meg tele a pofám kajával és meglepetéssel, most mi a faszt csináljak, tényleg. Hatodszorra is meglep ez az arcátlanság, pedig igazán hozzászokhattam volna. Lopva mindig körbenéz azért, a szeme sarkából sandítgat a pincérlány felé, biztos fél, hogy ráordít valaki, hogy ez nem ételosztás, csókolom, arra ott vannak a krisnások. Mondjuk, én biztos ezt ordítanám, ha itt dolgoznék. Közben meg, bazmeg, a bal kezével elemeli a kenyeremet, és elsüllyeszti a huzikocsijába. Pedig ott van a jobbában még a fél fasírtom, hihetetlen.

Szóval ma történt ez hatodszorra, három héten belül. Lapítja az ínyével a fasírtot, fogai tényleg csak dísznek vannak. Néha még a könnye is csorog közben, most sajnáljam? Nem is tudom, direkt csinálja-e, mint azok az óbégató bérkoldusok, vagy tényleg ilyen szar neki. Jó, valószínűleg tényleg elég szar. Aztán biccent felém, valamit makog is, de sosem értem, és lassan kicsoszog, mintha a világ legtermészetesebb dolgát csinálta volna. Én meg nem tudom, hogy kedves vagyok, vagy balek. Mint az elefánt a természetfilmben, akinek azok a fehér kismadarak a hátára ülnek, és eleszik a kajáját. Az meg mélák, és hagyja. Legalább a néniből csak egy van. Ma elhatároztam, hogy végre csinállok valamit, hogy megszégyenítem, vagy adok neki pénzt, hogy menjen arébb, vagy egyszerűen csak nem jövök többet egyedül, de nincs kedvem műmájerkedni a többiekkel, és brassóit vagy cézársalátát zabálni paradicsomfőzelék helyett. Úgyhogy megint a Főzelékfalóba jöttem, egyedül. Csak aztán elkalandozott a figyelmem, és véletlenül két fasírtot rendeltem, meg elvettem vagy öt szelet kenyeret. Na, így most jut is, marad is; nem tudom, észrevette-e a gesztust, igazából kurvára megköszönhetné. De csak búvöl azokkal a ráncos szemeivel, a horpadós szájával, nézünk egymásra, ütemre rágjuk a fasírtot. Sejtésem sincs, szokott-e kezet mosni.

Io, invece, ho la bocca piena di roba e di sorpresa, e mo' che cazzo faccio? Ma davvero? Alla sesta volta mi sorprende la sua sfacciataggine, sebbene mi ci sarei già dovuto abituare. Si guarda sempre furtivamente intorno, quindi sbircia in direzione della cameriera con la coda dell'occhio. Sicuramente ha paura che qualcuno la sgridi, questa non è una mensa per poveri, signora, per quello ci sono i Krishna. Diciamo che, sicuramente, anch'io lo griderei se lavorassi qui. Nel frattempo, cazzo, mi prende il pane con la mano sinistra e lo fa sprofondare nel carrello. Eppure, ha ancora mezza polpetta nella mano destra, incredibile.

Insomma, oggi è successo per la sesta volta in tre settimane. Schiaccia il polpettone con le gengive, davvero ha i denti solo per decorazione. A volte, mentre lo fa, lacrima, dovrei pure dispiacermene? Non so nemmeno se lo faccia apposta, come fanno quei finti mendicanti lagnosi, o se si trova veramente in una situazione così di merda. Beh, probabilmente è davvero nella merda. Poi mi fa un cenno con la testa, farfuglia qualcosa, ma io non la capisco mai, e lentamente se ne va strascinando i piedi, come se avesse fatto la cosa più naturale del mondo. E io non so se sono gentile, o un imbecille. Come l'elefante, nei documentari naturalistici, sul cui dorso si siedono quegli uccellini bianchi che gli fregano il cibo. Quello scemo, invece, li lascia fare. Almeno di nonnina ce n'è solo una. Oggi ho deciso di fare finalmente qualcosa per metterla in imbarazzo, o le do dei soldi perché se ne vada via, o semplicemente qui non ci verrò più da solo, ma non mi va di fare lo splendido davanti agli altri e mangiare carne alla Brassó o Caesar salad, invece di una vellutata di pomodoro. Così sono venuto di nuovo al Fözelékfaló, da solo. Solo che, dopo un po', la mia attenzione ha cominciato a divagare e, sbadatamente, ho ordinato due polpette e avrò preso cinque fette di pane. Beh, così ora basta e avanza; non so se si sia accorta del gesto, magari potrebbe pure ringraziarmi, cazzo. Ma è semplicemente ipnotizzante con quegli occhi grinzosi, con la bocca rugosa, ci guardiamo l'un l'altro, mastichiamo la polpetta a tempo. Non ho neanche la più pallida idea se si lavi le mani.

Nem tudok kikeveredni ebből az istennek se, már a kollégákat is igyekszem kikerülni, azt hazudom, ebédkor van láthatásom a gyerekekkel. Félek, azt hiszi majd a néni, hogy olyan jóban vagyunk, hogy bármikor jöhet, és csinálhatja a praktikáit, pedig ha mások előtt enné ki a kaját a tányéromból, akkor valószínűleg fel kéne mondanom, azt nem lehetne méltósággal elviselni. Ráadásul sokba van nekem ez az egész, már mindig túlrendelem magam, aztán néha nem is jön, akkor anyázok, hogy kárba megy az a sok jó ebéd, mert nekem azért vigyázni kéne a súlyommal. Ha viszont jön, és nem rendelek eleget, akkor kopog a szemem délután az irodában. Sosem tudtam kiállni magamért. Igazából átszokhatnék máshova, mehetnék a lányokkal a humusz bárba vagy a túloldalra a törökhöz. De valahogy nem megy.

Különben nem olyan számító a néni, nem lépi túl a keretét, mindig csak egy húst eszik, meg egy-két szelet kenyeret lop el. Szerintem a konyhások titokban már röhögnek rajtunk. Vagy azt hiszik, van egy hibbant nagyanyám. A múltkor vettem két üdítőt, még két szívószálat is állítottam bele, de nem fogta fél, hogy direkt neki van, én meg valahogy nem tudok sose megszólalni, mindig csak nézzük egymást, és zabálunk. Na akkor megbántódtam, azért ez hálátlanság volt tőle. Vagy lehet, hogy csak ostoba. Jobban belegondolva tényleg sajnálom, remélem, a saját anyám nem fogja ezt csinálni, ha nyugdíjba megy. Mondtam is neki, hogy adok pénzt, csak szóljon. Úgy meghatódott, hogy kislíam, nincs még egy olyan angyal, mint te. Ennek a néninek meg lehet, hogy senkije sincs, vagy egy alkoholista fasz a gyereke. A férje is biztos verte. Bár az is igaz, hogy ha segítesz magadon, az isten is megsegít, én se a Rózsadombon nőttem fel, aztán mégis tisztos megélhetésem van. Na mindegy. Így legalább nem kell gondolkodnom, hogy melyik alapítványnak adjak pénzt, nincs kockázat, hogy ellopják. Tulajdonképpen lehetnék bőkezűbb is, beleférne, vehetnék neki néha egy saját adag kaját, külön tányérban, meg minden.

Mindjárt jön a karácsony, gondoltam, most van a legjobb alkalom bőkezűnek lenni, ki is terveltem mindent. Összehajtogattam egy ezrest kicsire, de úgy, hogy azért látszódjon rajta a Mátyás király, és egy kis átlátszó tasakba tettem.

Non riesco a uscirne, per l'amor di Dio, cerco persino di evitare i miei colleghi, a cui dico mentendo che devo vedere i miei figli a pranzo. Temo che la nonnina penserà che siamo in così buoni rapporti da poter venire in qualsiasi momento a fare i propri comodi, però, se dovesse mangiare il cibo dal mio piatto davanti agli altri, allora probabilmente dovrei darci un taglio, così non sarebbe più tollerabile con dignità. Inoltre, tutto questo mi costa molto, ordino sempre troppo per me e poi, a volte, quella neanche viene, allora bestemmio perché tutti quei buoni pranzi vanno sprecati, dal momento che io, comunque, dovrei stare attento al peso. Se, invece, arriva, e non ordino abbastanza, nel pomeriggio in ufficio non ci vedo più dalla fame. Non potrei mai farmi valere. In realtà, potrei abituarli ad andare da qualche altra parte, all'hummus bar o dai turchi dall'altro lato della strada con le ragazze. Ma, per qualche motivo, non funziona.

Inoltre, la nonnina non è così calcolatrice, non supera i limiti, mangia sempre solo un pezzo di carne, e ruba una fetta o due di pane. Penso che il personale di cucina stia già ridendo di noi di nascosto. Oppure, pensano che io abbia una nonna fuori di testa. L'ultima volta ho comprato due bibite, ci ho anche messo due cannuce, ma non si è resa conto che era apposta per lei, e io, per qualche motivo, non riesco mai ad apostrofarla, solo, ci guardiamo e mastichiamo. Quindi, mi sono offeso, perché è stato ingrato da parte sua. O forse è solo stupida. Ripensandoci meglio, davvero mi dispiace per lei, spero che mia madre non faccia così quando andrà in pensione. Le ho anche detto che le avrei dato dei soldi, bastava che me lo dicesse. Si è commossa, figliolo, non esiste un angelo come te. Questa nonnina potrebbe non avere nessuno, o suo figlio è un coglione alcolizzato. Anche suo marito certamente la picchiava. Sebbene si dica che aiutati che Dio t'aiuta, manco io sono cresciuto in una villa a Rózsadomb, ma conduco comunque una vita dignitosa. Non importa. Almeno così non devo pensare a quale fondazione dare i soldi, e non c'è il rischio che vengano rubati. In effetti, potrei anche essere più generoso, ci starebbe, a volte potrei comprarle la sua porzione di cibo, in un piatto separato, e tutto il resto.

Natale sta arrivando, ho pensato che questa fosse l'occasione migliore per essere altruisti, ho persino programmato tutto. Ho ripiegato varie volte un pezzo da mille, ma in modo tale che comunque si vedesse re Mattia, e l'ho messo in una bustina trasparente.

Aztán mikor rendeltem, szép óvatosan felemeltem a rántott párizsit, és a borsófőzelék tetejére tettem a pénzt, aztán vissza rá a húst. Nem is látszott semmi, olyan jól megcsináltam. Gondoltam, úgymint mindig csak a kezével kapja ki a kaját, egy kis rákenődött főzelék nem fogja visszatartani. Aztán észrevettem, hogy besétál, jól teletömtem a számat, hogy legyen mit rágni megint, nehogy valamelyikünk zavarba jöjjön a hallgatástól.

Úgy is ment minden, ahogy elterveztem, felemelte a rántott párizsit, lopta volna már ki a kenyeret is, ahogy szokta, aztán láttam, hogy farkasszemmel néz a Mátyás királlyal, és megremeg. Rám nézett, nem sírt, de úgy dobta vissza a kaját, mintha patkányhús lenne, a szája meg karikába nyílt, kicsi fekete üreget formázott. Egy szót se szólt, csak ki-hátrált, a huzikocsit vonszolva, és olyan megvetés volt a szemében, hogy nem tudom, miért, szégyelltem magam. Mintha nem is jól akartam volna tenni vele, úgy nézett rám a hülye vénasszony. Lehet, hogy a kenyerek közé kellett volna tenni a pénzt, nem tudom. A padló meg összerondítva, úgy látszik, dühömben földhöz vágta a tányért. Most aztán kereshetek másik ebédőt, tiszta szégyen.

Poi, quando ho ordinato, ho sollevato con cura la fettina e ho messo i soldi sopra la vellutata di piselli, poi ci ho rimesso sopra la carne. Ero stato così bravo che non si notava nulla. Ho pensato che, comunque, prende sempre il cibo con le mani, quindi, un po' di vellutata sulla bustina non la fermerà. Poi ho notato che stava entrando, mi sono riempito bene la bocca per avere di nuovo qualcosa da masticare, in modo che nessuno di noi due fosse imbarazzato dal silenzio.

Tutto stava andando come avevo programmato, ha sollevato la fettina, stava per rubare anche il pane, come al solito, poi l'ho vista incrociare lo sguardo con re Mattia, e sussultare. Mi ha guardato, non ha pianto, ma ha ributtato il cibo nel piatto, come se fosse carne di ratto, e ha spalancato la bocca, formando una piccola cavità nera. Non ha detto nemmeno una parola, è solo indietreggiata, trascinando il carrello della spesa, e nei suoi occhi c'era un tale disprezzo che, non so perché, mi sono vergognato di me stesso. La stupida vecchia mi ha guardato come se non volessi farle del bene. Forse avrei dovuto mettere i soldi in mezzo al pane, non so. Il pavimento si è sporcato, a quanto pare ho lanciato il piatto a terra in preda alla rabbia. E ora mi tocca cercare un altro posto dove pranzare, che vergogna.

Trad. di Anna Maria Cutrupia